

PREMI NARRATIVA JUVENIL BENJAMIN OLIVER 2011

Jo sóc aquell que em dic

Empar Talens i Grau

perifèric edicions

Jo sóc aquell que em dic

Empar Talens i Grau

perifèric
edicions

1a edició, abril 2012

Jo sóc aquell que em dic va rebre el Premi Benvingut Oliver de Narrativa Juvenil organitzat per l'Ajuntament de Catarroja i amb el suport de Florida Universitària en la convocatòria de 2011.

El jurat estava format per Jesús Figuerola, Francesc Gisbert i Francesc Rodrigo.

© Del text, 2012

Empar Talens i Grau

© D'aquesta edició, 2012

Perifèric Edicions

C. Sèquia de Montcada, 13

46470 Catarroja (València)

Tel. 609 426 131

Fax: 961 270 038

e-mail: periferic@periferic.es

www.periferic.es

<http://perifericedicions.blogspot.com/>

Disseny col·lecció: El gos pigall, SL

Correcció lingüística: Maria Quiles Ruiz

Fotografia: Maria Figuerola i Sòria

Maquetació: José María de Gracia Bonache

Impressió: Guada Impressors

ISBN: 978-84-92435-49-4

Dipòsit Legal: V-958-2012

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa, de cap manera ni per cap mitjà, sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, tret de les citacions en revistes, diaris o llibres si se n'esmenta la procedència.

*A les meues nebodes:
Andrea, Mireia i Carmen,
futures lectores d'aquesta història.*

*A tots aquells que
desconeixen els seus orígens.*

Als peus de la Mare de Déu dels Desemparats

Basílica de la catedral de València,
31 de gener de 2010

Ramon i Marisa, dos vellets de setanta-huit i setanta-cinc anys respectivament, entren a la basílica de la Mare de Déu dels Desemparats agafats del braç i acompanyats per la seua filla Paula.

Parsimoniosament, s'asseuen en un dels primers bancs del temple, folrats de vellut roig, des d'on contemplen, emocionats, la imatge de la Geperudeta.

Un silenci sepulcral inunda la sala mentre ells fan les seues pregàries i donen gràcies a la Mare de Déu per haver-los concedit una filla com la seua, ara fa trenta-huit anys.

Paula, tot i que no acostuma a anar a missa, el dia del seu aniversari sempre acompanya els seus pares a la basílica. Encara que ho fa de bon grat, i aquest fet ja s'ha convertit en un ritual per a ella, una sen-

sació agredolça sempre li recorre el cos, desconeixedora de l'aura de misteri que envolta l'inici de la seua existència. Aquesta sensació la posa trista i malenconiosa, malgrat que sap dissimular-ho molt bé davant dels seus pares.

El seu marit i els seus dos fills els esperen fora, a la plaça de la Verge, mentre donen de menjar als coloms.

1

L'inici de curs

Laia cursava 4t d'ESO a l'IES Font de Sant Lluís de València. Era una bona estudiant; des de sempre li havia agradat molt llegir i gaudia fantasiejant amb les aventures i els misteris que les novel·les li brindaven. Darrerament s'havia interessat moltíssim per les biografies de personatges il·lustres i s'adelitava en la lectura de les seues vides. En concret, se solia fixar molt en la descripció de la infantesa, convençuda com estava que aquesta etapa de la vida definia les persones i les marcava per sempre.

El curs 2010-2011 feia pocs dies que havia començat i, tot i que ja tenia ganes de tornar a la rutina de treball, sabia que els primers dies de classe no servien per a molt. Eren hores dedicades a la presentació de les assignatures, l'explicació dels objectius del curs, l'exposició dels criteris d'avaluació, etcètera; una extensió gairebé burocràtica de les vacances d'estiu.

Aquesta vegada, però, entre les diferents matèries hi hagué una que li cridà especialment l'atenció: el projecte d'investigació. Aquesta assignatura només s'impartia a l'últim curs de l'ESO, i permetia escollir la modalitat que es volguera per tal de desenvolupar un projecte personal seguint els paràmetres generals que marcava el professor.

Entre les modalitats possibles hi havia psicologia, tecnologia, biologia o literatura; i Laia escollí el projecte d'investigació de literatura, per afinitat amb l'assignatura i també amb el professor que, si tot anava bé, seria el seu futur sogre.

Aquest era el primer curs que Jaume, el professor del projecte, estava a l'IES on estudiava Laia, encara que ella el coneixia de tota la vida. El seu fill Ferran i ella havien anat junts a l'escola i, des d'aquest estiu, eren alguna cosa més que amics. És per això que li feia molta gràcia tenir-lo com a professor perquè, a més, Ferran li havia comentat en diverses ocasions que son pare gaudia del seu treball i li posava molta passió.

Laia prompte descobrí que tot això era veritat. El primer dia de classe comprovà ràpidament el saber estar de Jaume, les observacions assenyades que feia i la facilitat que tenia per a engrescar els alumnes en la tasca d'un projecte que intentava connectar la literatura i la vida real. Es tractava de triar un autor o una obra que, per qualsevol raó, haguera marcat algun moment de l'existència de l'alumne, i fer-ne un estudi, tot buscant connexions amb la pròpia vida.

Hi cabia, així mateix, l'opció d'analitzar la repercussió de l'escriptor escollit en altres obres de la mateixa llengua o en altres tradicions literàries.

Mentre Jaume ho estava explicant, Laia començà a pensar en el poema d'Ausiàs March que son pare li havia declamat des de xicoteta, tal i com sa mare ho havia fet amb ell. En realitat, no entenia massa bé què volia dir el poema, si bé tampoc no s'havia parat mai a examinar-lo amb deteniment. Però, cada vegada que havia tingut un problema, l'havia recitat, com si es tractara d'una jaculatòria, tot cercant una solució. Per tot açò, li tenia una gran estima. Ara, amb l'avinentesa del projecte, potser havia arribat el moment d'indagar més sobre la vida i l'obra de l'autor que, tot i que l'havien estudiat l'any passat en l'assignatura de valencià, el temari no donà peu a aprofundir-ne massa, ja que compartia espai amb molts altres autors del nostre Segle d'Or.

Sumida com estava en aquests pensaments, sonà el timbre que marcava la fi de la classe. Només eixir buscà Ferran que estava a l'aula de 4t B, on s'impartia el projecte de tecnologia. Ferran, més interessat en les ciències que no en les lletres, havia elegit aquesta modalitat, encara que Laia pensava que ho havia fet també a fi de no tenir son pare de professor i es talviar-se així els comentaris burletes de la resta de companys.

—Què, Laia, com ha anat la classe? —li preguntà sorneguer Ferran.

—Tio, ton pare és una canya! M'encanta com a

professor. Una llàstima que no ens done valencià, parla tan rebé i el projecte té tan bona pinta...

—Au, Laia, no exageres! Sembla que t'hages enamorat d'ell. Ja li ho comentaré en arribar a casa.

—Ferran, rei: no te'n passes, eh? És simplement que... que... que m'ha agradat com ho ha explicat tot, cordons!

—Ja, ja... No cal que ho jures. Bé, quedem aquesta vesprada a partir de les sis?

—D'acord. Si no poguera, t'ho dic pel xat.

—Tia, no aniràs a posar-te ja a fer el projecte del teu estimat, no?

—Que gracioset eres, no? —digué mentre li treia la llengua.

—Bé, fins després —s'acomiadà Ferran mentre li agafava la mà i l'estirava cap a ell per donar-li un bes als llavis.

* * *

—Ferran, sóc jo. Et telefone per dir-te que aquesta vesprada no podré quedar amb tu —li digué amb un filet de veu Laia.

—Però... Què et passa, estàs plorant?

—La meua iaia s'ha posat més malalta i el metge ens ha dit que li queden hores. Ens n'anem tots a sa casa. Ja et telefonaré a la nit.

—Hòstia! Però... Com?

—Ferran, no tinc més ganes de parlar, entesos?

—Bé, d'acord. Ja em contaràs. Un bes.

Ferran penjà el telèfon compungit. No suportava que la gent patira, i no s'havia trobat mai en una situació com aquesta: l'única mort que havia viscut de ple era la del seu canari, i aquesta, òbviament, no es podia comparar amb la pèrdua d'una àvia. S'imaginà per un moment la situació i pensà en els seus quatre avis a qui estimava molt; pràcticament els seus avis materns l'havien criat i amb els paterns també tenia molt bona relació, ja que la major part dels caps de setmana de la seua infantesa els havia passat a Xàtiva, d'on era originari son pare.

2

El desenllaç

En un tres i no res arribaren a Picanya, on vivia l'àvia Roser. El pare de Laia, Pep, estava molt afectat, tot i que ja havia viscut una situació semblant amb la mort de son pare, deu anys arrere, víctima d'un accident de trànsit. Aquesta vegada, però, era diferent. La mort del pare els agafà per sorpresa, i malgrat que l'ensurt fou molt desagradable, tots els moments d'angúnia que aquests últims mesos estaven vivint sa mare i ell per la greu malaltia –un càncer de còlon–, son pare se'ls havia estalviats. El més trist, però, era que el desenllaç seria el mateix.

Entraren tots tres a la cambra de l'àvia Roser: Laia, son pare i sa mare. Allí, al costat de la moribunda, els esperava la tia Pepica, cosina germana de l'àvia Roser. L'habitació on es trobaven, que sempre havia fet la funció de sala d'estar i estava a l'entrada de la casa, durant els últims mesos l'havien habilitada

com a dormitori, ja que l'àvia estava molt dèbil i ja no podia pujar les escales per accedir a la seua alcova.

En entrar, Laia observà de seguida la poca claror que hi havia i l'ambient tan feixuc que s'hi respirava. L'estança estava il·luminada tènueament amb un llum de peu sobre una tauleta de nit coberta de medecines i de xeringues. L'àvia respirava amb dificultat, tenia els ulls clucs i una expressió a la cara que denotava defallença. El color ambre de la pell anunciava la proximitat de la mort. El pare li agafà la mà dreta i ella instantàniament entreobrí els ulls. Una llàgrima grossa com un puny li regalimà per la galta esquerra. Amb penes i treballs intentà acomiadar-se de tots els presents.

Laia plorà a raig fet i abraçà l'àvia amb una intensitat espasmòdica, com si la volguera retenir per sempre entre els seus braços. La tia Pepica, plorificant dempeus al costat dret de la seua cosina germana, li torcava la suor freda amb un mocador.

Amb un filet de veu, l'àvia Roser digué al seu fill que volia parlar amb ell, a soles. La tia Pepica, Laia i sa mare, Lluïsa, es retiraren discretament. De seguida, l'àvia Roser reviscolà. Començà a parlar amb molt d'ordre i concert; abans d'anar-se'n volia deixar-ho tot ben lligat.

—Fill meu, acosta't... Dóna'm la mà. Sé que em queda poc de temps i abans de morir vull confessar-te un secret que he guardat quasi quaranta anys.

Pep la mirava amb uns ulls esbatanats, expectant.

Pronunciats els «quasi quaranta anys» amb força, la veu de l'àvia s'enfosquí:

—Ja saps que abans de nèixer tu, el pare i jo havíem passat deu anys de matrimoni sols... esperant un fill que no arribava. Així que, finalment, ens decidírem a demanar un xiquet. Al cap d'un any i mig arribares tu. Vull que sàpies que no t'ho hem contat mai perquè no patires pensant qui eren els teus pares biològics i perquè nosaltres t'estimàvem com a sang de la nostra sang.

Pep, trasbalsat per la situació, no donava crèdit del que sentia, i intentava consolar sa mare que maldava per contar-li aquella història.

—Mare...

—No, no... Deixa'm que acabe. No vam saber mai qui eren els teus pares naturals perquè el rector no ens donà cap dada sobre la teua procedència.

L'àvia Roser quasi ja no podia respirar; el caragol es trobava ja a la gola. Amb tot i això, Pep sí que pogué captar els últims mots, en què sa mare li expressava el desig que Laia duguera la seua cadeneta amb la imatge de la Mare de Déu dels Desemparats, aquella que sempre havia portat penjada al coll.

Un últim sospir ronc posà punt final a la història. Pep quedà quiet, paralitzat, mirant amb tendresa la carcassa fràgil de sa mare. Per un moment, li semblà que l'expressió de patiment de Roser trasmudà en placidesa, la faç d'aquells que descansen en pau.